

ФИЛОЛОГИЯ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОЛОГИИ И МИРОВЫХ ЯЗЫКОВ

Қазақстан 2050

VI ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір 2019 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 8 сәуір 2019 жыл

VI МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2019 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции

студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 8 апреля 2019 года

VI INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 2-12 April 2019

MATERIALS

International Scientific Conference of
Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 8, 2019

Филология және әлем тілдері факультеті
Факультет филологии и мировых языков
Faculty of Philology and World Languages

VI ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ
Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір, 2019 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»
атты халықаралық ғылыми конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ
Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір, 2019 жыл

VI МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ
Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2019 года

МАТЕРИАЛЫ
Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»
Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2019 года

VI INTERNATIONAL FARABI READINGS
Almaty, Kazakhstan, April 2-12, 2019

MATERIALS
International Scientific Conference of
Students and Young Scientists
«FARABI ALEMI»
Almaty, Kazakhstan, April 2-12, 2019

Бас редактор:

филология ғылымдарының докторы, профессор Ө. Әбдиманұлы

Ғылыми редактор:

PhD, доцент м.а. А.М. Досанова

Редакциялық алқа мүшелері:

Бекқожанова Г., Оразбекова И., Оспанова А., Ибраева Д., Сағатбек Е., Төңкер А.,
Несіпбай Г.

Студенттер мен жас ғалымдардың «ФАРАБИ ӘЛЕМІ» атты халықаралық ғылыми конференциясының материалдары. Алматы, Қазақстан, 2019 жыл, 02-12 сәуір. – Алматы: Қазақ университеті, 2019. – 459 б.

ISBN 978-601-04-3948-1

Ғылыми басылымда студенттер мен жас ғалымдарға арналған халықаралық ғылыми конференция материалдары енгізілген.

Бұл жинақ ғылыми қызметкерлерге, оқытушыларға, студенттерге, магистранттар мен докторанттарға арналады.

IX СЕКЦИЯ
ЖАС ҒАЛЫМДАР
МОЛОДЫЕ УЧЕНЫЕ
YOUNG SCIENTISTS

ALIAKBAROVA A.	<i>Linguistic fashion in anteroponymy: fashionable names</i>	336
KURMANBEK E.	<i>Языковые предпочтения казахстанской молодежи в сфере образования</i>	337
SHOYBEK A.	<i>Features of international student's adaptation</i>	338
ALDENFOJAEVA Э.С.	<i>Бейнематериалдар қолдану арқылы студенттердің қызығушылығын арттыру ынталандыру жолдары</i>	339
ӘБДІҚАДЫР И.	<i>Репатриант –қазақтардың тілі</i>	340
ДҮЙСЕНБИЕВ А.	<i>Қазақ тілінің лексикалық норалары және пайдалану мәселелері</i>	341
ЖАНЖИГИТОВ С.	<i>Сатылай кешенді талдау әдісін қолданудың маңызы</i>	342
MASEKENOVA ZH., TURMAGAMBETOVA G.	<i>Critical thinking as an indicator of creativity</i>	343
SADYRBAEVA Z.	<i>Pragmonic Symbols</i>	344
DARIBAY P.	<i>Cognitive models of conceptual metaphors in the description of natural catastrophes</i>	345
ТУЗЕЛЬБАЕВА Д.	<i>Дискурс ұғымы, оның зерттеу нысаны және жүзеге асырылуы</i>	346
УМИРОВА З.	<i>Болон үдерісінің академиялық терминологияға әсері</i>	346
NAUBAY B.	<i>Competence as a totality knowledge and abilities</i>	347
МЫРЗАБЕК Б.	<i>Тілдік санадағы менеджмент концептісінің көрінісі</i>	348
MALSHY M.	<i>Explicit and implicit semantics of proper names in modern mass media</i>	348
TELGARAYEV K.	<i>American and British variants as the two major varieties of English</i>	350
СӘБИТҚЫЗЫ А.	<i>Қазіргі әдебиеттанудың өзекті мәселелері</i>	351
DUSHAEVA K.	<i>Problems in implomentation of morphological tagging in kazakh language</i>	352
УТЕМҒАЛИЕВА Н.	<i>Академические термины как разряд специальной лексики</i>	353
MURAT A.	<i>Sociolinguistic factors in the formation of children's multilinguialism</i>	354
ТАТЫЕВА Ж.	<i>Universities identity : revealed linguistic peculiarities of marketing discourse</i>	355
ОСКЕНБАЕВА А.	<i>Инновационные методы обучения на уроках русской литературы в НИШ</i>	356
СУЛЕЙМЕНОВА Э.	<i>Социальные и исторические мотивы романа Герольда Бельгера «Туюк Су»</i>	357
ЕДРЕНОВА Н.	<i>The symbolism of the portrait in the Novel by M.Simashko 'Mazdak'</i>	358
ЗАУРБЕКОВА Л.	<i>Қазақ тіліндегі дәстүрлі стереотиптердің прагматикасы</i>	359
КЕҢЕС Б.	<i>Түп төркіні жаңадан қалпына келтірілген сөздер</i>	360
АХМЕТҚАЛИЕВА А.	<i>Академиялық дискурстарғы код ауыстыру</i>	360
АКНМЕТ А.	<i>Priorities for curriculum update in Kazakhstan</i>	361
ТАЛДАУБЕК Ә.	<i>Қазіргі қазақ романы</i>	362
НҮРМҰХАН Ә.	<i>Бейвербалды амалдардың тілдік көрінісі</i>	364
ИГИЛИКОВА С.	<i>Тарихи сөздік құрастырудың негізі</i>	365
		367

АРБЯТОВ К.
 ЖУМАДИЛ А.
 КУРАЛБАЕВА М.
 ИСАК А.
 ЕСЕТ С.
 СЕРІКЖАН Т.
 САЙЛАУ Ә.
 БУРАБАЕВА Ж.
 ОСПАНАЛЫ М.
 МҰХТАР М.
 САРГЕЛТАЕВА А.
 ЕРКЕБЕК Ә.
 АМАНБАЙ Қ.
 ДОСАНОВА Н.
 КЕНЖЕҚОЖАЕВА А.
 ДӘУІРХАН Ж.
 ҚАЙЫҢБАЙ Д.
 ОРАЗХАН Н.
 СЕРИКОВА Т.
 МҰХАМЕТҚАЛИ А.
 СЕЙТЕНОВА А.
 АХМЕТОВА А.
 АХМЕТОВА Г.
 АХМЕТОВА А.
 ҚАНАШЕВА Ұ.
 БАЙБОЛАТ Ф.
 ЕРГЕШ А.
 ЖУТАЕВА А.
 НҰРҚАСЫМ А.
 DAIRABEKOVA A.
 ШУКИЕВА А.
 ДАЙРАБЕКОВА Г.К.
 ДАУТОВА Г.
 СУЛТАН Е.
 МЫРЗАБЕК Б.

Образы немцев в казахской прозе XX века	368
Образ учителя в рассказах современных писателей	369
Организация проектной деятельности учащихся при изучении романа А.С.Пушкина «Евгений Онегин» в 10 классе	370
Функции поэтических средств в стихах Бахыта Каирбекова	371
Московское пространство в лирике Бахыта Кенжеева	372
Ұлттық поэзиядағы интермәтіндік құрылымдардың автор идеясын айқындаудағы рөлі	373
Абай поэмасындағы Ескендір бейнесі	374
Жүмекен Нәжімеденов поэзиясындағы «ескіліктің» мәні	375
Қазіргі қазақ әдебиетіндегі драмалық шығармалар рецепциясы	376
Комментарий арқылы оқытудың түрлері	377
Ә.Нұрпейісовтің «Соңғы парыз» романының проблематикасы	378
Н.Дәутайұлы әңгімелеріндегі көркем шындық	379
Роза Мұқанова драматургиясы: тартыс сипаты, сахналануы	379
С.Мұқановтың «XX ғасырдағы қазақ әдебиеті» зерттеу еңбегі	380
Қазақ тарихи романдарын оқыту әдістемесі	380
Модернизм және Г.Салықбай	380
Қазақтың мистикалық прозасындағы мифологем	382
Тынымбай Нұрмағабетовтің «Перзент» әңгімесінің моральдік-әлеуметтік сипаты	383
М.Айымбетовтың «Құмалақшы Нұрберді» әңгімесіндегі қазақи таным-түсінік	384
Бақытжан Момышұлы шығармашылығын дағы архетиптік белгілер	385
Ш.Мұртазаның «Ай мен Айша» романындағы айлы пейзаж және психологиялық параллелизм	386
Қазақ әңгімелеріндегі кибер әдебиет жанрының нышандары	387
Қазіргі қазақ повестеріндегі фольклорлық сана көрінісі	388
Көркем концептті әдебиеттануда зерттеудің әдіс-тәсілдері	389
Шығарма және шындық	390
Өзге ұлт мектептерінде тіл мен әдебиетті кіріктірілген бағдарламамен оқыту	391
Махмұд Қашқари сөздігіндегі мақал-мәтелдердің көрінісі	392
Қазақ әдебиетіндегі постмодернизм көріністері	393
Д.Исабеков шығармаларындағы өмір шындығы	393
The problems of training geography teachers with transition to the trilingual education	395
«Қозы Көрпеш-Баян сұлу» нұсқасының өзіндік ерекшелігі	395
М.Әуезовтің «Абай жолы» романындағы әншілік өнер	396
Түркі халық эпосындағы әйел образы	397
Александр Затаевич пен Жүсіпбек Аймауытовтың шығармашылық байланысы	398
Тілдік санадағы менеджмент концептісінің көрінісі	398

СӘБИТ МҰҚАНОВТЫҢ «XX ҒАСЫРДАҒЫ ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІ» ЗЕРТТЕУ ЕҢБЕГІ

Досанова Н.Ж.

Ғылыми жетекшісі: Әбдиманұлы Ө.
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ

Сәбит Мұқановтың «XX ғасырдағы қазақ әдебиеті» атты кітабы – XX ғасыр әдебиеті туралы жазылған тұңғыш зерттеу еңбек. Зерттеу 1932 жылы Қызылорда қаласында жарық көрген. Алашорда өкілдерінің өмір жолы мен шығармашылығы туралы мәліметтерге өте бай кітап баспадан шығысымен-ақ, Кеңес заманының идеологиялық сынына ұшырап, оқуға және қайта басуға тиым салынды.

Сәбит Мұқанов еңбегінде XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті тұңғыш рет жүйелі түрде зерттеліп, жаңа дәуір әдебиетінің даму тарихы жан-жақты сараланып, көрнекті шығармашылық тұлғалардың шығармалары түгелдей дерлік қамтылып, қарастырылған.

Сәбит Мұқановтың бұл еңбегі біріншіден, тарихи деректер мен нақты мәліметтер молдығымен, екіншіден, XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті тарихын жазуда оның өкілдерін бір жүйеге түсіруімен, үшіншіден, әдебиет өкілдері ғана емес, солар туралы деректердің кімнен, қалай алынғандығы айқын көрсетілуімен, яғни, тарихилығымен құнды. Сонымен қатар кезінде датталған, бүгінде ақталған «Алаш» ардагерлері: Ахмет Байтұрсынов, Міржақып Дулатов, Омар Қарашев, Мағжан Жұмабаев, Сұлтанмахмұт Торайғыров, Сәбит Дөнентаев, Бернияз Күлеев, Мұхтар Әуезов, Жүсіпбек Аймауытов шығармаларын кеңінен талдауымен де бағалы. Сондай-ақ аса белгілі бола қоймаса да Ахмет Мәметұлы, Кенжеғали Ғабдоллин, Біләл Сүлейұлы, Жүніс Бабатай, Қошке (Қошмұхамбет) Кеменгеровертердің өлеңдерінен мысалдар алып, олардың есімдерін зерттеу еңбекте атап кетуі құптарлық жайт. Ал енді сол жылдары жарық көрген кітаптары «ұлтшыл» бағытта деп танылған Халел Досмұхамедұлы еңбектерін тарихи қажеттілік деп біліп, ой-пікір таластыруы әдеби зерттеуге біршама үлес қосқан Халел Досмұхамедұлы зерттеулерінің мәнін арттыра түседі. Осының бәрі көптеген ақын-жазушылар мен көрнекті қоғам қайраткерлерінің есімінің елге танылуына, себепкер болып ұлтын сүйген «алашшыл» азаматтар болған екен деген ой-тұжырым жасауға жетелейді және олар туралы өзіндік пікір түзуге негіз қалайды. Осы орайда: «XX ғасыр басындағы әдебиетіміз туралы, әсіресе Алаш қозғалысына қатысқандар туралы бұдан басқа қомақты да мол деректі еңбек жазылған емес», – деген ғалым Тұрсынбек Кәкішұлының ойына қосылмасқа болмайды.

Зерттеу-оқулықтың басты жетістігі XX ғасыр басындағы саяси-идеялық, қоғамдық-әлеуметтік, рухани-мәдени мәселелерді көтеруде белгілі дәрежеде энциклопедиялық мәнге ие болуында. Ол XX ғасыр бас кезіндегі қазақ әдебиетінің даму тарихын тұтас қамтып көрсете алуымен, әдебиет жайлы ғылыми негізде еңбек жазуда алғашқы болып көш бастап, дәстүр қалыптастырумен қашан да қазақ әдебиеттану ғылымындағы өз орнын жоғалтпақ емес.

Қорыта айтқанда, біздіңше Сәбит Мұқановтың «XX ғасырдағы қазақ әдебиеті» атты еңбегі – қазақ әдебиеттану ғылымына елеулі үлес болып қосылған бағалы зерттеу. Қарама-қайшылықты идеялық талас-тартыстар тұсында дүниеге келгеніне қарамастан, онда жаңашыл ойлар, тың пайымдаулар, тұғырлы тұжырымдар өте мол. Бұл – әрі зерттеу әрі оқулық болғандықтан, өз кезеңіндегі әдеби-ғылыми ізденіске бағыт-бағдар берген, әдебиет тарихын оқытуда әдістемелік ізденістерге жол ашқан құнды кітап. Сәбит Мұқановтың бұл ғылыми еңбегі қашанда XX ғасырдағы әдебиетті зерттеудің басында тұрған алғашқы ізденіс, қазақ әдебиетіне тың керекті де қажет тарихи деректер мен мәліметтердің алтын қоры болып қала бермек. Ол – тарихи кезеңдерді көзімен көріп, бастан өткерген, ұлы өзгерістер болмысын көкірек сүзгісінен өткізген дәуір куәгері жазған, уақыт шындығына суарылған зерттеу еңбек екендігіне еш күмән болмаса керек